

عنوان مقاله:

سیر انفسی در دیوان حافظ از منظر تحلیل گفتمان انتقادی

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات زبان و ادبیات غنایی، دوره 9، شماره 30 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

مریم محمودی - دانشیار زبان و ادبیات فارسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران،

اعظم خادم - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان

خلاصه مقاله:

حافظ به عنوان یکی از سرایندگان برجسته ادبیات عرفانی در میان شاعران پارسی سرا راجع به مساله سعادت بشر و عوامل پیش برنده و بازدارنده از آن و همچنین نوع موضع گیری وی در قبال تعالیم صحیح و ناصحیح رسیدن به سعادت و سیر انفسی، عقاید ناب و درخور توجهی دارد. در این نوشتار به منظور شناخت بهتر و عمیقتر این نظرات از روش تحلیل گفتمان انتقادی استفاده شده است که شامل نظریه ها و روش هایی برای مطالعه تجربی روابط میان گفتمان و تحولات اجتماعی و فرهنگی است. براین اساس دو غزل از حافظ در سه سطح توصیف، تفسیر و تبیین بررسی شده است. نتایج این واکاوی نشان می دهد که شعر حافظ آمیزه ای از تغزل و تعقل است و تفسیر آن بدون قرآن عبث و بی فایده است. سیر انفسی از نظر حافظ، فرایندی خرد محور و عملگراست و با زهد منافات دارد. این فرایند پالایشی است، نه پرورشی و نقش مرشد، تنها به عنوان الگو و راهنما است و او هیچ سیطره ای بر سالک ندارد.

کلمات کلیدی:

سیر انفسی، سیر آفاقی، دیوان حافظ، تحلیل گفتمان انتقادی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1248191>

